

۴۳ میلیارد دلار، هنگ کنگ ۳۵ میلیارد دلار، کانادا ۲۲ میلیارد دلار، آلمان ۲۲ میلیارد دلار، نقش سرمایه‌گذاری خارجی در توسعه از دیدگاه نولیرالیستی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی برای توسعه اقتصادی جهان سوم ضرورت دارد، زیرا سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در میان سایر منافع مدیریت کارآمد منابع، جذب فناوری، فرهنگ رقابت گری و دسترسی به بازارهای جهانی را میسر می‌سازد. بخش خصوصی موتوور رشد اقتصادی است، از این رو کشورهای جنوب باید اقتصاد خود را مقررات زدایی و هرچه زودتر اموال دولتی را خصوصی کنند. بیش از ۹۰ درصد ادبیات اقتصادی و سیاست‌های کشورهای جهان سوم را این دیدگاه به خود اختصاص می‌دهد.

سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به خودی خودنه خوب است و نه بد، بلکه در کل بستگی به این دارد که ما چگونه از آن استفاده می‌کنیم. سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی می‌تواند رشد ایجاد کند، سبب اشتغال مولد گردد، تکنولوژی یاورد، دسترسی به بازار و توسعه اقتصادی را موجب شود و مهارت‌های ارزش‌کشواری به کشور دیگر انتقال دهد. این پدیده جنبه‌های منفی هم دارد، ولی باید منافع و مصارف آنرا در کنار یکدیگر قرار داد و توازنی بین آنها ایجاد کرد. این دیدگاه پس از

بحران اقتصادی جنوب شرق آسیا در سال ۱۹۹۷ و آرژانتین در سال ۲۰۰۱ از وزن بیشتری برخوردار شده است.

سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در میان تعداد زیادی از ابرارها، یک ابرار اقتصادی در دست کشورهای صنعتی توسعه یافته است تا جریان‌های سرمایه‌گذاری در جهان سوم را تحت کنترل و نظارت دائم خود در آورند. این کنترل از این جهت برای شرکت‌های غربی ضرورت دارد که بتوانند با فشارهایی که از سوی کارگران به طور مستمر برای سهمیه شدن در منافع شرکت‌ها وارد می‌اید مقابله

کنند. در حقیقت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی ابراری است که تا قضاط سیستمی غرب را حل می‌کند، نه اینکه تها به توسعه اقتصادی کشورهای در حال توسعه کمک کند. با این وجود ادبیات توسعه ای جوامع غربی و مؤسسانی مانند صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی، انکناد (کمیسیون تجارت و توسعه سازمان ملل متحده) روند جهانی جذب سرمایه‌گذاری خارجی در چند سال گذشته، جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی در سطح جهان روندی رو به رشد داشته است. در سال ۲۰۰۵، رقم سرمایه‌گذاری خارجی در سطح جهان به ۹۱۶ میلیارد دلار رسید که بخش اعظم آن نسبت کشورهای در حال رشد آسیا گردید. در سال ۲۰۰۶، چین جذب ترین مقصد برای سرمایه‌گذاری خارجی در چین به ۸۷ میلیارد دلار رسید.

یکی دیگر از کشورهای پیشرو در زمینه جذب سرمایه‌های خارجی، پاکستان است. این کشور در فاصله ماه‌های ژوئیه تا سپتامبر سال ۲۰۰۶ حدود ۷۱۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی جذب کرد که نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۰۵ حدود ۱۳۷ درصد رشد نشان می‌دهد.

۲۰۰۵ کشورهای عربی مجموعاً حدود ۱۸ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی جذب کردند. این رقم در سال ۲۰۰۴ حدود ۱۷۵ میلیارد دلار بود. افزایش سرمایه‌گذاری‌های خارجی بوده است. در کشورهای عربی، بخش‌های نفت و گاز،

بررسی نقش سرمایه‌گذاری خارجی در توسعه

نه الزاماً خوب، نه لزوماً بد

- و سازمان تجارت جهانی به شدت در باره سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بازاریابی و تبلیغ می‌کنند.
- آیا سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی موجب توسعه می‌شود؟**
- با نظر اقتصاددانان ب این بحث در منطقه ثروت رادر سطح وسیعی نایابود کرد و فقر مطلق را باعث شد. در سیستم بانکی، صندوق بین المللی پول و تعداد زیادی از اقتصاددانان، کشورهای مکریک، تایلند، اندونزی، فیلیپین، مالزی و آرژانتین را به عنوان الگوهای بیان می‌کنند که در های اقتصاد خود را بر روی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی گشوده‌اند با این فرض که این کار موجب توسعه اقتصادی آن‌ها می‌شود. اما تجربیات آنها چه بوده است؟
- در سال ۱۹۵۵ مکریک مواجه با بحران پرداخت‌های بود و خروج پول از بانک‌ها وجود داشت. اقتصاد این کشور در حال افول بود و طبقه متوسط از این بحران در رنج بود. بانک‌های آمریکایی، که در اضطراب بودند، با مداخله وزارت خزانه‌داری آمریکا نجات یافتد. این وضع تا چند ماه در منطقه ادامه یافت. از سال ۱۹۹۵ مکریک، رژیم تجارت و سرمایه‌گذاری خود را هرچه بیشتر آزاد سازی کردو بعد پایدیده بیکاری و صنعتی شدن معکوس مواجه شد.
- در بیان بحران آسیای شرقی ازراه رسید. دردهه ۱۹۹۰ حکومت تایلند بر اثر فشار صندوق بین المللی پول و رود سرمایه را به کشور ناحی آزاد کرد. بیشتر پول‌ها از طریق سیستم بانکی بر اساس دیداری و کوتاه مدت (از ۲۴ ساعت تا ۶ ماه) وارد تایلند شده، به صورت وام بلندمدت در اختیار بخش خصوصی قرار گرفته بودند.
- در این میان بهای اموالی که به عنوان ضمانت از سوی بخش خصوصی به بانک‌ها معرفی شده بودند محل پرسش بود، زیرا این املاک بر اساس قیمت‌های متورم املاک در بازار ارزیابی شده بودند، در مقابل ارز های خارجی، از ثبات قیمت کمتری برخوردار بودند، بنابراین فشار بورس بازی شدیدی بر بات وحدت پول تایلند وارد آمد، سرمایه‌گذاران خارجی و حشمت زده شدند و شروع به خارج کردن پول‌های خود از تایلند کردند. در نتیجه بانک‌های تایلند نیز اقدام به باز پس گرفتن وام‌ها کردند، در حالی که بخش خصوصی قادر باز پرداخت آن‌ها را نداشت. در نتیجه بخش خصوصی با پایدیده عدم انجام تعهدات خود به بانک‌ها مواجه و تقویت بات و دخالت بانک مرکزی را خواستار شد. بانک مرکزی هم در راه حمایت از بخش خصوصی ذخائر خود را بیشتر از دست داد. در ادامه، بسیاری از بانک‌ها ورشکست و یا در یک‌دیگر ادغام شدند. دولت، باز پرداخت بدھی‌ها و تاخالص داخلی گرفت. به سخن دیگر قروض بخشی می‌شود. همچنین مجبور کردن جنوب به آزاد سازی خصوصی را دولت عهده دار شد. به زودی بحران تایلند آفریقایی چنین است، بحران فارسیده است. در اصل،
- نقطه خطر برای سایر کشورهای در حال توسعه ممکن است بسیار کمتر از این حد باشد. در زمان مطالعه وودوارد هنوز بحران آرژانتین اتفاق نیافرده بود تا نظریه او را غوی تر ثابت کند.
- صندوق بین المللی پول و بانک جهانی آرژانتین را سال‌ها مدلی برای کشورهای دیگر معرفی کرده بودند که اقتصاد خود را برای ورود و خروج سرمایه کاملاً آزاد کرده، پول ملی خود را به دلار آمریکا پیوند داده و در عمل همه مؤسسات دولتی را از بانک‌ها و فروشگاه‌های بزرگ خصوصی کرده بود تا سرمایه‌گذاری خارجی را جذب نماید، ولی این الگو در دسامبر ۲۰۰۱ مانند یک ساختمن مقوایی فرو ریخت. پس از نکول ۱۵۵ میلیارد دلار بدھی خارجی، که بزرگرین رقم در تاریخ آن کشور بود، آرژانتین در وضعیت اقتصادی، اجتماعی و سیاسی نامناسب قرار گرفت.
- پاسخ بحران سودآوری غرب یا پاسخ به بحران توسعه‌ای جنوب؟**
- در واقع سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی پاسخی به بحران سیستمی تراکم سود در نظام سرمایه‌داری جهانی است. در واقع نیز می‌که منافع شرکت‌های ادار سیستم تحت فشار قرار می‌دهد، نیز روی طبقه کارگر برای بهبود شرائط کار و سطح دستمزدها و شرائط زندگی خود است. این امر با این امر به اجر ادر می‌آیند؛ مانند منطقی که درستمزدها، اخراج کارگران و جایگزین کردن کارگران با ماشین است. اقدامات دیگری نیز برای مقابله با این امر به اجر ادر می‌آیند؛ مانند منطقی که در تولید از طریق ادغام با سایر مؤسسات و پایین آوردن قیمت کالاها تا حد ارزش واقعی آنها و خلق ایثارهای جدید برای کم کردن خطر. دولت‌های متعدد این شرکت‌ها هم با کنترل اتحادیه‌های کارگری و یا قبولاند یک اقتصاد جنگی به افکار عمومی و مصرف افلام جنگی تولید شده قبلی و تشویق تولیدات جنگی جدید به این روند کمک می‌کنند.
- اما مهمترین اقدام دولت‌های غربی، تحمیل رکود اقتصادی خود به کشورهای جهان سوم است. این کار با مجبور کردن کشورهای جهان سوم به آزاد کردن تجارت خود عملی می‌شود تا بازارهای کشورهای جهان سوم را برای شرکت‌های خود کسب کنند. این بدان معنی است که نیروی کار داخلی بیکار می‌ماند و هنگامی که ذخائر سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی برای کارگران شرکت‌های خارجی اشتغال ایجاد می‌شود. همچنین مجبور کردن جنوب به آزاد سازی جهان سوم را برای شرکت‌های خود کسب کنند. این وودوارد با استفاده از تجربه مالزی حساب کرده است در یک کشور در حال توسعه به مقدار ۴۸ درصد تولید ناخالص داخلی گرفت. به سخن دیگر قروض بخشی آفریقایی را دولت عهده دار شد. به زودی بحران تایلند

- سرمایه‌گذاری در کشورهای جنوب و به ویژه دسترسی به منابع طبیعی آن‌ها.
- اجرار کشورهای جنوب به خصوصی‌سازی و آزاد سازی بخش‌های دولتی مانند آب، بهداشت، ابروزی، آموزش و غیره و تهیه و توزیع کالا برای دولت. در این صورت شرکت‌های داخلی با مشارکت خارجی در این امور دخیل می‌شوند و در اصل بدون لزوم انتقال فناوری بالا برای مهندسان و کارگران و مواد و تجهیزات شرکت‌های خارجی (به نسبت شرکت) بازار پیدا می‌کنند.
- بخش خصوصی کشورهای سرمایه‌داری، به جای رفاقتی کردن کار، از دولت‌های خود می‌خواهند که در هر زمینه دخالت و به آن‌ها کمک کنند که ادامه حیات دهند. در این میان فشار کارگران برای شرائط بهتر کاری نیز افزایش می‌یابد. بدون کمک دولت‌ها، آن‌ها قادر به ادامه حیات نیستند. دولت‌های غربی سرمایه‌داری نیز از طریق صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی و سازمان تجارت جهانی سیاست‌های حمایت خود را پیش می‌برند. شرکت‌های کشورهای سرمایه‌داری بدون دخالت دولت‌های نمی‌توانند در بازارهای هدف رخنه و موانع را برطرف نمایند. آن‌ها در این بازارهای بین‌المللی مواد اولیه (نفت و گاز و آهن و مس)، نیروی کار رزدان و تامین خدمات برای دولت‌ها هستند. در تمامین امور سرمایه‌گذاری نقش اصلی را یافمی‌کند.
- در کوتاه‌مدت آنان در حقیقت برای کسب زمان تلاش می‌کنند. برای مثال از طریق دادن یارانه به شرکت‌های کشاورزی خود (مخصوصاً در اروپا)، حمایت از محصولات فولادی خود با تعرفه‌های سنگین (به ویژه را می‌ریکا)، و مقابلة با تامین نیازهای خدماتی خود از سوی شرکت‌های خارجی مانند بنگاه‌های هندی و روزیلی. اما در نهایت، آن‌ها مجبور به قبول شکست در رایر صنایع کشورهای خاصی در جهان سوم هستند.
- نهارا، جلوگیری حضور در این کشورهای با سرمایه‌های خود می‌باشد که از منافع کارگر و مواد اولیه ارزان هرمه مند شوند. و کنترل تولید را در دست گیرند. دخالت شرکت مستقیم در روند تولید می‌تواند از طریق سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و نه تجارت میسر شود.
- من تنها راه حفظ و ادامه کنترل بر تولید و اقتصاد شورهای جهان سوم به شمار می‌آید.
- سرمایه‌گذاران در اقتصاد کشور جلوگیری شود. سهام، بهره و املاکی منجر نشود.
- مشارکت داخلی از نسبت خاصی نسبت به سرمایه خارجی برخوردار باشد.
- بامدیریت قوی از اسراف و تبذیر در مصرف سرمایه پرهیز کردد.
- محیط زیست حفظ و توسعه پایدار مد نظر و منافع کارگران دیده شود.
- با تشویق سرمایه‌گذاری داخلی از تسلط بلا منازع سرمایه‌گذاران در اقتصاد کشور جلوگیری شود. و در نهایت کشور به حدی از استقلال سیاسی و اقتصادی رسیده باشد که بتراز افزایش به چرخه باطل قروض خارجی بدون حساب و کتاب پرهیز نماید، رهبران و نخبگان کشور نسبت به مطامع کشورهای قدرتمند و ثروتمند و شرکت‌های جند ملیتی آگاه حران می‌تجدد. هرچند صدور سرمایه می‌تواند به باشند و توسعه پایدار و بهره‌وری عوامل تولید را مدد نظر قرار دهد. ●
- محدودیت‌های هم وجود دارد. در مکریک، آسیای شرقی و آرژانتین سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به حد نهایی خود نزدیک شده است.
- سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به ناحق از سوی کشورهای سرمایه‌داری غربی مورد تبلیغ و بازاریابی شدید واقع شده است. این امر راه حل مناسبی برای حل معضل بیکاری نیست. توسعه در ذات خود پدیده پیچیده‌ای است. پرنگ کردن سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و آن راه حل نهایی کشورهای در حال توسعه قلمداد کردن بیش از حد ساده کردن موضوع است.
- هیچ قربنای وجود ندارد که سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی لزوماً توسعه را به همراه یاور و نه دلیل وجود دارد که تکنولوژی را انتقال دهد. آنچه در عمل اتفاق می‌افتد شده است این است که سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی زمینه آسیب‌پذیری را در مقابل بحران فراهم می‌کند و مانند کمک‌هادرده ۱۹۷۰ و استگی به خارج را افزایش می‌دهد. پس سوال این است که چرا دولت‌های کشورهای در حال توسعه باز به دنبال سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی هستند. بخشی به خاطر نقص اطلاعات آن‌هاست و بخشی به دلیل تبلیغات و فشارهای موسسات مالی برتن و وود. دلیل دیگر این است که کارشناسان کشورهای در حال توسعه، تحصیل کرده همین کشورهای سرمایه‌داری هستند و اقتصاد توسعه‌گرال را در دانشگاه‌های آنها آموخته‌اند.
- سرمایه‌گذاری خارجی موقتاً، بیمار در حال احتضار را تسکین می‌دهد، ولی مانند اعتیاده مواد مخدور هر اندازه بیشتر جذب شود، کشور را بیشتر به خود محتاج می‌کند. افزون بر این بر عکس نصایح دریافتی از کارشناسان صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی و سازمان تجارت به تهای رنج نمی‌برند که با سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی درمان شوند. سرمایه‌وارد شده تبدیل به سود سهام، بهره و املاکی منجر نشود.
- سرمایه‌گذاری جدید خارجی و بازار داخت اصل و فرع و امها می‌شود و از کشورهای در حال توسعه خارج می‌گردد. این بولهای خارج می‌رون و باز هم به عنوان شورهای جهان سوم به شمار می‌آید.
- سرمایه‌گذاران کشورهای جهان سوم توسعه می‌کنند. توسعه می‌شوند. تجربه آفریقای جنوبی نشان می‌دهد که سرمایه به جای وارد شدن از آن کشور فرار کرده است.
- در حقیقت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی علاج فشار دائمی در امور اقتصادی کمک کند، ولی اهش فشار دائمی در امور اقتصادی و بهداشت، ابروزی، آزاد سازی بخش‌های دولتی مانند آب، بهداشت، ابروزی، آموزش و غیره و تهیه و توزیع کالا برای دولت. در این رفاقتی کردن کار، از دولت‌های خود می‌خواهند که در هر زمینه دخالت و به آن‌ها کمک کنند که ادامه حیات دهند. در این میان فشار کارگران برای شرائط بهتر کاری نیز افزایش می‌یابد. بدون کمک دولت‌ها، آن‌ها قادر به ادامه حیات نیستند. دولت‌های غربی سرمایه‌داری نیز از طریق صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی و سازمان تجارت جهانی سیاست‌های حمایت خود را پیش می‌برند. شرکت‌های کشورهای سرمایه‌داری بدون دخالت دولت‌های نمی‌توانند در بازارهای هدف رخنه و موانع را برطرف نمایند. آن‌ها در این بازارهای بین‌المللی مواد اولیه (نفت و گاز و آهن و مس)، نیروی کار رزدان و تامین خدمات برای دولت‌ها هستند. در تمامین امور سرمایه‌گذاری نقش اصلی را یافمی‌کند.
- در کوتاه‌مدت آنان در حقیقت برای کسب زمان تلاش می‌کنند. برای مثال از طریق دادن یارانه به شرکت‌های کشاورزی خود (مخصوصاً در اروپا)، حمایت از محصولات فولادی خود با تعرفه‌های سنگین (به ویژه را می‌ریکا)، و مقابلة با تامین نیازهای خدماتی خود از سوی شرکت‌های خارجی مانند بنگاه‌های هندی و روزیلی. اما در نهایت، آن‌ها مجبور به قبول شکست در رایر صنایع کشورهای خاصی در جهان سوم هستند.
- نهارا، جلوگیری حضور در این کشورهای با سرمایه‌های خود می‌باشد که از منافع کارگر و مواد اولیه ارزان هرمه مند شوند. و کنترل تولید را در دست گیرند. دخالت شرکت مستقیم در روند تولید می‌تواند از طریق سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و نه تجارت میسر شود.
- من تنها راه حفظ و ادامه کنترل بر تولید و اقتصاد شورهای جهان سوم به شمار می‌آید.
- سرمایه‌گذاران کشورهای جهان سوم توسعه می‌کنند. توسعه می‌شوند. تجربه آفریقای جنوبی نشان می‌دهد که سرمایه‌داری مستقیم خارجی برای توسعه شورهای مزبور ابداع نشده است، بلکه به عمیق تر شدن حران می‌تجدد. هرچند صدور سرمایه می‌تواند به باشند و توسعه پایدار و بهره‌وری عوامل تولید را مدد نظر قرار دهد. ●